

DANİMARKA GELİR VERGİSİ SİSTEMİ

Birol UBAY©

ÖZET

Danimarka, Avrupa Birliği'ne üye ülkeler içerisinde toplam vergi gelirlerinde dolaysız vergi gelirleri payı oldukça yüksek bir ülkedir. Aynı şekilde gelir vergisinin toplam vergi gelirleri içindeki payı % 55,1 gibi yüksek bir oranı teşkil etmektedir. Bu açıdan bakıldığında, gelir vergisi Danimarka bakımından en yüksek vergi gelirinin elde edildiği bir vergi kalemidir. Önemli bir vergi muafiyetinin bulunmadığı Danimarka gelir vergisi sistemi daha gelenekçi bir yapıya sahip görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Danimarka Gelir Vergisi, Vergi İndirimi, Vergilendirilebilir Gelir

1- GİRİŞ

2008 yılında patlak veren mali ve ekonomik krizi takiben Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin yarısından fazlası 2011 ve 2012 yıllarında bazı durumlarda geçici olmakla beraber gelir vergisi sistemlerinde değişikliklere gitmişler ve bütçe konsolidasyonu çalışmaları birçok Birlik üyesi ülkenin gelir vergilerinde önemli artışlara neden olmuştur. Danimarka'nın da içinde olduğu bir grup üye ülke¹ yasal gelir vergisi oranlarını yükseltmişlerdir.

Yaşadığı genişleme süreçleri sonunda 27 üyeli bir siyasi ve ekonomik Birlik haline gelen Avrupa Birliği'nde iç pazarın düzgün işleyişinin sağlanması ve rekabet ortamının bozulmaması için Avrupa Komisyonu tarafından yürütülen çalışmalarda en önemli unsurlardan biri olan ve Lizbon Anlaşması²'nin

© Gelir Uzmanı

¹ Danimarka, Belçika, Kıbrıs Rum Kesimi, Finlandiya, Yunanistan, İrlanda, Fransa, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Portekiz, İspanya, Slovakya ve Birleşik Krallık

² Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, signed at Lisbon, 13 December 2007, Official Journal of European Union, 2007/C 306/01

115 inci maddesi³ kapsamında yürütülen üye ülkelerin dolaysız vergi sistemlerinin birbirine yakınlaştırılması çalışmaları yaşanan mali ve ekonomik kriz neticesinde sekteye uğramıştır.

Bu bakımdan Birliğin, dolaysız vergileri özellikle gelir vergisini üye ülkelerin kendi yetki alanları içinde düzenlenmesine izin vermiş olması iç pazarda 27 değişik gelir vergisi sisteminin bulunmasına neden olmuştur. Bu çalışmamızda, üye ülkeler arasında toplam vergi gelirleri içinde gelir vergisi payı en yüksek ülke olan Danimarka'nın gelir vergisi sistemi ana hatları ile ele alınıp anlatılmıştır.

2- DANİMARKA'NIN GENEL DURUMU

Danimarka'nın vergi yapısı birçok yönü ile dikkat çekicidir. Sosyal güvenlik katkılarının oldukça düşük olması nedeniyle birçok refah harcaması özellikle gelir vergisi ağırlıklı olan genel vergilendirme dışında finanse edilmektedir. Buna bağlı olarak, Danimarka'da dolaysız vergi gelirlerinin toplam vergilendirme içindeki payı %62,8'lik oranıyla, %31,1 olan AB ortalamasının oldukça üstündedir. Danimarka'da toplam vergi gelirleri içinde gelir vergisi gelirlerinin payı, 2009 yılında, % 55,1 olarak gerçekleşmiştir⁴.

Oldukça yüksek orandaki vergilendirme düzeyine rağmen, işgücü üzerindeki örtülü vergi oranları bakımından Danimarka'nın %35'lik oranı, Avrupa Birliği içinde en yüksek oranlardan biri değildir ve ancak 10 üye ülkeyi geride bırakmıştır. Bunun nedeni kısmen de olsa 1999 yılındaki birinci vergi reformu paketinde yer alan ücretler üzerindeki vergi indirimleridir.

Danimarka, konsolidasyon anlaşması ile, GSMH üzerinde 2011 yılı için -% 0,3 ve 2012 yılı için -% 0,5 mali etkisi olan kısıtlayıcı mali tutum uygulamayı öngörmüştür. Mali konsolidasyon anlaşmasının gelir vergisi ile ilgili özel hükümleri şu şekilde sıralanmıştır:

- Çeşitli vergi eşiklerinde (kişisel indirimler de dâhil), 2011 yılından 2013 yılına kadar, otomatik ayarlamalara son verilecektir.
- Gelir vergisi üst oranı (%15) için 389.900 DKK (52.316 Euro) olan vergilendirme eşığının 409.100 DKK'ya (54.892 Euro) yükseltilmesi, 2011 yılından 2014 yılına ertelenmiştir.
- İşçi birlikleri üyelik harçlarının gelir vergisinden indirilebilecek miktarı; 2011 yılından itibaren 3.000 DKK (403 Euro) olarak sınırlandırılmıştır.
- 2011 yılından itibaren, çocuk indiriminin yıllık miktarı, çocuk sayısına bağlı kalınsızın 35.000 DKK (4.696 Euro) ile sınırlandırılmıştır. Çocuk indirimi 2013 yılına kadar aşamalı olarak % 5 daha düşürülecektir.
- Gelir vergisi alt oranı, belediye vergisindeki ortalama artışı dengelemek için 2011 yılı başlarında % 3,64'e düşürülürken, 42.900 DKK'lık olağan vergi indirimi uygulaması devam ettirilmiştir. Ayrıca 2011 yılından itibaren 362.800 DKK'yı aşan emeklilik gelirlerine %6 oranında gelir vergisi uygulanacaktır.⁵

³ Lizbon Anlaşması'nın 115 inci maddesi ise diğer vergilerle ilgilidir. Bu madde hükmüne göre; Avrupa Konseyi, özel yasal düzenlemelerde oybirliği ile hareket ederek ve Avrupa Parlamentosu ile Ekonomik ve Sosyal Komite'nin görüşünü aldıktan sonra, iç pazarın oluşturulması ve işleyişine direkt olarak etki eden bazı kanunların, tüzüklerin ve idari hükümlerin birbirine yakınlaştırılması için Direktifler yayınlacaktır. Bu maddeye dayanılarak gelir vergisi, kurumlar vergisi ve sermaye vergileri alanında bazı tavsiyeler ve yasal düzenlemeler daha önce uygulanmıştır

⁴ Eurostat European Commission, **Taxation Trends In The European Union 2011 Edition**, Belgium, 2011, s.174-176

⁵ a.g.e. s: 174-176

2.1- Danimarka Gelir Vergisi Sistemine Genel Bakış

Danimarka'nın gelir vergisi sistemi; nispeten yüksek vergi ortalamaları ve marjinal vergi oranları ile karakterize edilir. Bireyler, herhangi bir indirim yapılmadan önceki brüt ücret üzerinden tarh edilen % 8 orana sahip işçi piyasası katkı payı öderler. Diğer kuzey ülkelerinde olduğu gibi yerel vergiler, gelir vergisi sisteminde önemli bir paya sahiptir. Yerel (belediye) vergileri düz oranlıdır ve bir belediyeden diğer belediyeye değişiklik göstermektedir. Ortalama yerel gelir vergisi oranı % 25,7'dir (Kilise vergisi bu orana dâhildir). Kişisel gelir vergisi indirimi olarak bireyler 42.900 DKK'lık (5.756 Euro) bir indirim hakkına sahiptirler⁶.

Orta vergi dilimini kaldıran, 2009 yılındaki vergi indirimlerinden bu yana, Danimarka gelir vergisi sistemi iki vergi diliminden ibarettir. Alt vergi dilimine isabet eden vergi oranı % 3,64'tür ve bu orana, % 8 oranında sağlık vergisi eklenir. Böylece işgücü üzerinden % 11,76 oranında vergi tahakkuk ettirilir ve kişi başı net pozitif gelirden işçi piyasası katkısı ve 42.900 DKK'lık kişisel indirim düşülür. Benzer bir şekilde % 15 olan üst gelir vergisi oranı da 389.900 DDK (52.316 Euro) olan üst vergilendirme eşiğini aşan miktarlardaki vergi matrahlarına uygulanır. Net menkul sermaye gelirleri en üst vergi dilimi için kullanılan gelir vergisi oranı diğer gelir unsurları için belirlenen üst vergi oranından ayrılmaktadır. Bu oran 2010 yılından 2014 yılına kadar aşamalı olarak % 15'den % 5,5' e kadar düşürülecektir.

Danimarka gelir vergisi sistemi yukarıda yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere % 8'den % 56,1'e kadar dalgalanan marjinal gelir vergisi oranları ile oldukça artan oranlı bir vergi yapısına sahiptir.

Negatif veya pozitif net menkul sermaye iratları, yerel gelir vergileri ve sağlık vergisinin üzerinden tarh edildiği vergi matrahının içinde yer alır. Negatif menkul sermaye iradı mortgage ile bağlantılı tipik faiz ödemelerini içermektedir. Net menkul sermaye iradını vergi değeri ve indirilebilir harcamalar; 2012 – 2019 yılları arasında aşamalı olarak %33,7'den %25,7'ye düşürülecektir. Pozitif net menkul sermaye iradı, işçi piyasası katkı harcı dışındaki tüm gelir vergisi matrahlarının bir parçasıdır. 2010 yılından itibaren, pozitif net menkul sermaye gelirinin 40.000 DKK'sı (evli çiftler için 80.000 DDK) kişinin, şahsi gelir vergisi indirimini aşan toplam gelirine bakılmaksızın en alt vergi oranından (% 37,3) vergilendirilecektir. Kâr payları gelirleri, miktarlarına bağlı olarak % 28 ve % 42 olan iki farklı orana göre vergilendirilmektedir. Ayrıca hisselerin satışından elde edilen menkul sermaye kazançları da aynı vergi oranlarından vergilendirilmektedir.⁷

2.1.1- Vergilendirilebilir Kişi

Danimarka gelir vergisi sistemine göre vergilendirilebilir gelir vergisi mükellefleri; Danimarka'da yerleşik olan kişilerdir⁸. Yerleşik olmaktan kasıt;

- Kişinin Danimarka'da ikametgâhının olmasıdır. Uygun bir ikametgâhın bulunması önemli bir ölçüt olmakla beraber tek başına yeterli değildir.

- Kişinin, yurt dışında kaldığı kısa süreli konaklamalarda dâhil olmak üzere 6 aylık bir süre için Danimarka'da bulunması. Ancak bir turist veya öğrenci eğer Danimarka'da bir iş için bulunmuyor ve

⁶ IBDF, *Personal Income Tax System In Denmark* s: 1

⁷ Eurostat European Commission, *Taxation Trends In The European Union 2011 Edition*, Belgium, 2011, s.174-176

⁸ Skat, Tax in Denmark –An Introduction for New Citizens,2005, erişim 2012, <http://www.skat.dk/getFile.aspx?id=52797>

daimi ikametgâhı başka bir ülkede bulunuyorsa, Danimarka'da bulunduğu sürenin 2 yıllık dönemde 365 günü geçmesi halinde Danimarka'da yerleşmiş sayılır.

• Danimarka bandıralı bir gemide çalışan bireyler ve yurt dışında ikametgâhı olan Danimarka uyruklu kişi veya Danimarka'da bulunan bir gemide istihdam sağlayan yabancı uyruklu kişi ilk iki madde kapsamına girer⁹.

2.1.2- Vergilendirilebilir Gelir

Danimarka'da yerleşik olan kişiler, ister para isterse para karşılığı olarak elde etsinler, vergilendirilebilir tüm gelirleri üzerinden gelir vergisi öderler. Uygulamada, gelirin bütün unsurları, kanuni olarak muaf tutulmadıkça vergilendirilir. Aynı bir menkul sermaye kazancı vergilendirmesi yoktur ama gelirleri ve sermaye kazançları birleştirilerek beraber vergilendirilirler¹⁰.

Gelir vergisi mükelleflerinin gelir ve menkul sermaye iradı şeklindeki kazançları dört gruba ayrılmıştır:

1. Şahsi gelir,
2. Menkul sermaye kazancı,
3. Hisse senetleri kazançları,
4. Kontrol edilen yabancı kurum kazancı

Kişisel gelir ve net pozitif menkul sermaye iradı toplamından genel indirimler düşüldükten sonra vergilendirilebilir gelir elde edilir. Gelir unsurları ile ilgili çeşitli vergi oranları ve indirilebilir giderler mevcuttur.

Şahsi Gelir; (2), (3) ve (4) numaralı gelir unsurları içine girmeyen; ücret gelirleri, ticari gelirler, emeklilik gelirleri ve veraset ve intikal vergisine tabi olmadıkça hediyelerden oluşur.

Menkul Sermaye İradı; net faiz, tahvil ve diğer borç hesapları kârları ve zararları ve taşınmaz malların elden çıkarılmasından elde edilen kârları içerir. Ayrıca düşük vergili ülkelerde yerleşik olan nitelikli yatırım şirketlerinden olan kar payları bu gruba girer. 2.000 DKK'ya (27 Ocak 2010'dan önce gerçekleşenlerde 1.000 DKK) kadar olan menkul sermaye iratları vergiden istisnadır. Ek olarak 40.000 DKK'ya (evli çiftler için iki katı) olan menkul sermaye iratları en üst vergi oranına tabi değildirler.

Hisse senetleri kazançları; hisse senetlerinden elde edilen menkul sermaye karlarını, yerleşik firmalardan ve nitelikli yatırım şirketleri dışındaki yerleşik olmayan şirketlerden elde edilen kar paylarını içermektedir¹¹.

2.1.3- Vergi Muafiyetleri

Önemli bir gelir unsuru vergiden muaf tutulmamıştır.

2.1.4- Emek Gelirleri

2.1.4.1- Ücret Geliri

Emek gelirleri kişisel gelir olarak gelir vergisine tabidir. İşle alakalı hesaplanan maliyetler, işsizlik sigorta primleri ve işçi birliklerine üyelik aidatları genel giderler olarak hesaplanan vergilendirilebilir

⁹ IBDF, *Personal Income Tax System In Denmark* s: 2

¹⁰ CFE (Confederation Fiscale Européenne), Personal Income Tax in Denmark, erişim 2012
<http://www.cfe-eutax.org/taxation/personal-income-tax/denmark>

¹¹ www.taxindenmark.com, Personal Income Taxation 2012, erişim 2012 <http://www.taxindenmark.com/article.69.html>

gelirden indirim konusu yapılabilir. Diğer işle alakalı maliyetler sadece yıllık (2012 yılı için) toplam 5.500 DDK'yı aşarsa indirilebilir. Ücret indirimleri tüm emek gelirlerine uygulanır.

Eğer bir işçi, işvereni tarafından geçici görevle başka bir yere gönderilirse, taşınma masrafları bakımından, eğer işveren bu masrafları üçüncü kişilere direkt olarak öderse vergilendirilmez.

2.1.4.2- Aynı Yardımlar

Aynı yardımın açık piyasa fiyatı kişisel gelir olarak vergilendirilir. Şirket arabalarının özel amaçlar için kullanımının vergilendirilebilir değeri minimum değeri 160.000 DKK ve maksimum değeri 300.000 DKK olarak ölçülen arabanın değerinin %25 ile sabitlenmiştir. 300.000 DKK'yı aşan değer için oran %20'dir. İşyerine yakın araba parkları için verilen aynı yardım vergiden muaftır. Değerleme kuralı ayrıca, ikametgâh, yazlık ev ve yatlar içinde bulunmaktadır¹².

Kişisel gelir olarak da vergilendirilen bedava telefon, internet bağlantısı ve işçinin evinde bilgisayar kullanımının sağlanması gibi ücret yardımlarının vergilendirilebilir değeri yıllık 2.500 DKK'dır. Bu mültimedya vergisi olarak adlandırılır. 2011 yılından itibaren, aynı evde yaşayan ve her ikisi birden mültimedya vergisine tabi olan evli çiftlerin toplam vergilendirilebilir gelirleri en az 3.300 DKK olursa, her ikisine birden vergilendirilebilir değer %25'i kadar indirim tanınır. Dolayısıyla her bir eş için vergilendirilebilir değer 1.875 DKK'dır. İşçilerin evlerinde iş amaçlı olarak kullanmalarına olanak sağlanan internet bağlantısı ve özel bilgisayar kullanımı vergilendirilebilir bir aynı yardım değildir. 1 Ocak 2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere çalışanların iş amaçlı olarak evlerinde kullanmalarına olanak sağlanan internet bağlantısı, bedava telefon görüşmeleri ve özel bilgisayar kullanımı gibi aynı yardımlar üzerinden alınan mültimedya vergisi kaldırılmıştır¹³.

İndirilebilir seyahat harcamalarının yıllık miktarı 50.000 DKK ile sınırlandırılmıştır.

2.1.4.3- Emeklilik Gelirleri

Bireysel emeklilik planının vergi işlemi Emeklilik Vergilendirme Kanunu'nda yer almaktadır. Genel olarak, yasada düzenlenen yıllık emeklilik planının primleri tam olarak kişisel gelirden indirilebilirken alınan emeklilik ödemeleri tam olarak gelir vergine tabidir ve kişisel gelir içine dâhildir. Kanunda düzenlenen bazı sermaye emeklilik planı türleri için indirilebilir primler, her yıl için 46.000 DKK ile sınırlandırılmıştır. Bazı emeklilik planları için yapılan toptan ödemeler % 40 nihai vergiye tabidir. işçi sermaye emeklilik planı altında işveren tarafından yapılan katkılar her yıl için 46.000 DKK'ya kadar işçi için vergiden muaftır.

Onaylı yerleşik tüzel varlıklar veya yerleşik olmayan tüzel varlıkların Danimarkalı sürekli kuruluşlarının emeklilik planlarına göre ödenen sigorta primlerinin indirilebilirliği normal olarak kısıtlanmıştır. Ancak 01 Ocak 2008 tarihinden itibaren, Avrupa Ekonomik Bölgesi içinde kurulmuş ve Danimarka yasalarında yer alan şartları taşıyan yabancı emeklilik fonlarına ödenen primler de indirilebilecektir. 2010 yılından itibaren bireysel emeklilik planlarına yapılan katkıların indirilebilirliğinin üst sınırı 50.000 DDK'dır (2010 ve 2011 yılları için bu sınır 100.000 DKK'dır). Bu sınırlama sadece alıcının

¹² IBDF, *Personal Income Tax System In Denmark* s: 4

¹³ IBDF, *Personal Income Tax System In Denmark* s: 4

hayatta olmasına bağlı olarak emeklilik planlarından yapılan ödemelerin bulunduğu bireysel emeklilik planlarına uygulanmaktadır.¹⁴

2.1.4.4- Yönetici Ücretleri

Özel bir kural uygulanmaz. Yönetici ücretleri şahsi gelir olarak gelir vergisine tabidir.

2.1.5- Ticari ve Serbest Meslek Gelirleri

Ticari ve serbest meslek kazançları şahsi gelir olarak vergilendirilir. Gelirin elde edilmesi, devamı ve korunması için yapılan giderler genel olarak indirilebilir.

Ticari ve serbest meslek kazançlarının vergilendirilmesi için özel bir rejim mevcuttur. Bu rejim, karların normal gelir vergisi yerine % 30 geçici vergiye tabi tutularak işletme içinde bırakılmasına izin verir ve böylece vergi yükümlülüğü kısmen ertelenir. İşletmede bırakılmayan karlar tamamen vergilendirilir. Bu rejim ayrıca normal kurallara göre gider indirimi uygulanan faiz giderlerinin vergi değerinde düşüşten kaçınılmasına da etki eder.

2.1.6- Yatırım Gelirleri

Yerel kar payları, hisse senedi gelirleri olarak vergilendirilir ancak indirimli oranlar uygulanır. Faizler, telif hakları ve taşınmaz mülk gelirleri de vergilendirilmektedir. Yatırım gelirlerini elde etme için yapılan giderler normal olarak indirim konusu yapılabilir.

2.1.7- Değer Artış Kazançları

Gelir vergisi amaçları bakımından gelir ve değer artış kazançları arasından bir ayırım yapılmaktadır, ikincisi başlangıç noktası olarak vergiden muaftır. Bununla birlikte, değer artış kazançları, kazancın vergilendirildiği pratik öneme sahip birçok önemli durumla birlikte özel olarak düzenlenmiştir¹⁵.

Eğer bireyin bazı varlık türlerini alıp satma faaliyeti bir ticari faaliyet oluşturuyorsa bu tür mali işlemlerden kaynaklanan kar ve zararlar normal kişisel gelir olarak her zaman vergilendirilebilir veya indirilebilir.

Sahibi olunan evin satışından elde edilen kazançlar normal olarak vergiden muaftır ve zararlar indirilemez.

Diğer taşınmaz mallardan elde edilen değer artış kazançları ve kaynaklanan zararlar Kurumlar Vergisi kurallarına tabidir. Bireyler için bu tür gelirler değer artış kazancı olarak vergilendirilir. Net zararların indirimi kısıtlanmıştır. Geçmişte alınan amortismanı temsil eden kazanç kısmı değer artış kazancı olarak değil kişisel gelir olarak vergilendirilir. Bu gibi yeniden ele geçirilen amortismanların sadece % 90'ı vergilendirilir.

Genel olarak, borsada kayıtlı ya da kayıtlı olmayan hisse senetlerinden elde edilen değer artış kazançları hisse senetlerinden elde edilen gelir olarak % 27 (2012'den önceki dönemlerde %27) ve %42 oranlarından vergilendirilir. Eğer ödeme nihai likidite'nin takvim yılı içinde olursa, likidite kazancı hisse senetlerinde elde edilen gelir olarak vergilendirilirken, iktisap maliyetleri gider olarak düşülür. Eğer ödeme nihai likidite yılından önce yapılırsa, brüt kazanç kâr payı olarak vergilendirilir ve iktisap

¹⁴ Deloitte International Tax, Denmark Highlights 2012, s:3

¹⁵ IBDF, *Personal Income Tax System In Denmark* s: 4

maliyeti indirilemez. Hisse senetlerinin emisyon şirketine transferi de ayrıca kâr payı olarak değerlendirilir eğer ki hisse transferini içeren vergilendirme yetkisi tanınmamışsa.

1 Nisan 2011 tarihinden itibaren, bireylere ödenen likidite kazançları, eğer birey likidite şirketinde kontrol yetkisine sahip ise, kâr payı olarak nitelendirilir.

Firma ismi, uzmanlık, patentler, basım hakları, dizaynlar ve modeller, ticari markalar ve benzer soyut varlıkların elden çıkarılmasından doğan değer artış kazançları kişisel gelir olarak vergilendirilir. Aynı durum intifa hakkı sözleşmeleri ve kiralama sözleşmelerinde yer alan haklar içinde geçerlidir. Meydana gelen zararlar kişisel gelirden indirilebilir.

2011 vergi yılından itibaren, hesaplardan kaynaklanan kazançlar ve zararlar para birimine ve hesabın sahip olduğu faiz oranına bakmaksızın vergilendirilir. Sadece 2.000 DKK'yı aşan net kazançlar ve zararlar vergilendirilebilir gelir olarak dikkate alınır. Bu değişiklikler 27 Ocak 2010 tarihinden itibaren ortaya çıkan hesaplara uygulanır.

3- KİŞİSEL İNDİRİMLER, İSTİSNALAR ve KREDİLER

3.1- İndirimler

İndirimler ya çeşitli gelir kategorilerinin net gelirini hesaplamada yer alır ya da vergilendirilebilir gelirin hesaplanmasından genel indirimler olarak kategorize edilirler. Çeşitli kategorilerin net gelirlerinin farklı oranlardan vergilendirilmesinden bu yana, kategoriye ait indirimler onun vergi değerinin belirlenmesini sağlar.¹⁶

Ücret ve serbest meslek kazancı olan bireyler için özel ücret indirimi %4,40 olarak uygulanır. İndirim 2012 yılı için 14.100 DKK ile sınırlandırılmıştır ve sosyal güvenlik katkıları ile aynı matrah üzerinden hesaplanmaktadır.

Mortgage faizleri ve diğer faiz ödemeleri menkul sermaye gelirlerinden indirilebilir. Bekâr kişiler için 50.000 DKK'yı (evli çiftler için 100.000 DKK) aşan faiz ödemelerinin vergi değeri %33,5'den %25,5'e düşürülmüştür. İndirim aşamalı olarak 2012 yılından 2019 yılına kadar her yıl % 1 olarak uygulanacaktır. Bununla birlikte vergi mükellefi eğer vergi reformu yüzünden 2009 yılındaki vergilendirmesine kıyasla yüksek faiz harcamaları ve kişisel indirimlere bağlı olarak daha kötü duruma düşerse, 2019 yılına kadar Danimarka devletinden nakit tazminat alma hakkı bulunmaktadır.

Hayat sigortası primleri, eğer sigorta poliçesi Emeklilik Gelirleri Vergisi Kanunu'nda nitelenen poliçelerdence, indirim konusu yapılabilir. Ne sağlık harcamaları ne de eğitim harcamaları indirim konusu yapılamaz.

Kamu yararına yapılan bağışlar eğer onaylanmış organizasyonlara yapılmış ise genel indirim olarak indirilebilir. Sadece yıllık bağış miktarı 500 DKK'yı aşan tutarlar indirilebilirken, maksimum indirim tutarı 2012 yılı için 14.500 DKK'dır.

01.06.2011 ila 01.06.2013 yılları arasında geçerli olan geçici plan, vergi mükelleflerine temizlik, onarım, bahçe işleri ve bebek bakıcılığı gibi ev hizmetleri için ödedikleri bedelleri indirme hakkı vermiştir. Maksimum indirim miktarı her yıl için 15.000 DKK'dır.

3.2- Krediler

Her vergi mükellefi, kendi vergi yükümlülüğünden mahsup edilmek üzere kişisel vergi kredisi şeklinde hesaplanan, kişisel istisnaları hak etmektedir. Milli gelir vergisi amaçları bakımından, vergi kredisi kişisel istisna miktarının % 4,64'üdür. Kredi kar payları üzerindeki % 27 vergi haricinde, milli

¹⁶ Deloitte International Tax, Denmark Highlights 2012, s:3

gelir vergisi yükümlülüğünden mahsup edilir. 2012 yılı için istisna 42.900 DKK ve buna bağlı olarak kredi 1.991 DKK'dır. Uygulamada, kredi olarak hesaplanandan ziyade, istisna normal olarak gelirden indirilir¹⁷.

Çocuk ve diğer bakmakla yükümlü olunanlar için istisna bulunmamaktadır.

4- ZARARLAR

Gelir kategorilerinin farklılığı yüzünden, hem vergilendirilebilir gelir, kişisel gelir hem de sermaye gelirinin eksi olması halleri karmaşık kurallarla düzenlenmiştir. Zararlar süresiz olarak ileriye devredilebilir ancak geriye doğru taşınmasına izin verilmemiştir. Zararlar eşlere aktarılabilir. İleriye doğru devir ve eşlere aktarma ayrıca yerel gelir vergisi için de uygulanır.

Taşınmaz mallar ile ilgili sermaye zararları sadece aynı tip gelirlere mahsup edilebilir. Bazı vergi yılı net zararları, aynı tip varlık kazançlarından mahsup edilmek üzere süresiz olarak ileri devredilebilir. Bunlar ayrıca eşlere aktarılabilir. Diğer sermaye zararları sıradan zararlar olarak kabul edilir.

Borsaya kayıtlı hisse senetlerinden kaynaklanan zararlar, diğer borsaya kayıtlı hisse senetlerinden elde edilen kazançtan mahsup edilir. Borsaya kayıtlı olmayan hisse senetlerinden kaynaklanan zararlar hisse senetlerinden kaynaklanan pozitif gelirden mahsup edilebilir. 2010 yılından itibaren, birçok hisse senedinin satışından kaynaklanan sermaye zararları sadece, eğer hisselerin alımı vergi yetkililerine bildirilmiş ise, indirim konusu yapılabilir¹⁸.

5- VERGİ ORANLARI ve GELİR STOPAJ VERGİSİ

Danimarka'da gelir vergisi, yukarıda bahsi geçen farklı gelir unsurları matrahları üzerinden tarh edilen vergilerin toplamından oluşur. 2011 yılı için vergi oranları şu şekildedir:

Tablo 5.1- 2011 Yılı Danimarka Gelir Vergisi oranları

Vergilendirilebilir Matrah (DKK)	Oran (%)
1 Kişisel gelir + pozitif net menkul sermaye iradı (zarar hariç)	4,64
2 389.900 DKK'yı aşan, kişisel gelir + pozitif net menkul sermaye iradı ile bazı emeklilik kesenekleri	15
3 48.300 DKK'yı aşmayan hisse senetleri gelirleri	27
4 48.300 DKK'yı aşan hisse senetleri gelirleri	42
5 Kontrol edilen yabancı kurum kazancı	25
6 362.800 DKK'yı aşan emeklilik gelirleri	6

Kaynak: IBDF, *Personal Income Tax System In Denmark*

Limitler içinde olmak kaydıyla, toplu emeklilik kesenekleri, eğer işçi tarafından yapılmışsa hesaplanan gelir vergisinden indirilir veya işveren tarafından yapılmışsa işçi için vergiden muaf tutulur.

48.300 DKK'yı aşmayan hisse senetleri gelirleri için vergi oranı 2012 yılı öncesinde %28 iken, (2)'nci maddedeki vergilendirilebilir matrah için vergilendirme eşiği 2014 yılından itibaren 409.100

¹⁷ IBDF, *Personal Income Tax System In Denmark* s: 7

¹⁸ IBDF, *Personal Income Tax System In Denmark* s: 9

DKK'ya yükseltilmiştir. Ayrıca (6)'ncı maddedeki vergilendirilebilir matrah için olan %6'lık oran 01 Ocak 2011 tarihinden 31 Aralık 2014 tarihine kadar geçerlidir.

Beyan edilen kâr payları ve emisyon şirketleri tarafından Danimarka'da yerleşik şahıslara hisse transferleri nedeniyle ödenen gayri safi hasılat %27 gelir stopaj vergisine tabidir. Bu vergi hisse senetleri gelirleri üzerinden hesaplanacak yıllık gelir vergisinin ön ödemesi şeklindedir. Ancak hisse senetleri gelirleri üzerinden hesaplanacak yıllık gelir vergisi miktarı 2012 yılı için 48.300 DKK'yı (evli çiftler için iki katı) aşmazsa, stopaj yoluyla vergileme nihai vergilemedir¹⁹.

Ücret gelirleri, emeklilik gelirleri ve bazı ayni yardımlar, yıllık gelir vergisinin ön ödemesi olarak, gelir stopaj vergisine tabidirler. Gelir stopaj vergisinin oranı her bir vergi mükellefinin vergi karnesinde ayrı olarak düzenlenmiştir. Eğer vergi mükellefi vergi karnesi edinmezse; %55'lik stopaj vergisi oranı uygulanır.

4.1- Vergilendirme Dönemi ve Gelir Vergisi Beyannamesi

Vergilendirme dönemi, vergi yılıdır. Bireyler için vergi yılı normal olarak takvim yılı şeklinde hesaplanır.

Gelir vergisi beyannameleri normal olarak gelirin elde edildiği vergi yılını takip eden yılın Mayıs ayının 1 inci gününe kadar doldurulur. Uygulamada vergi mükellefi, vergi yetkililerince bilinen vergilendirilebilir gelir ile alakalı bilgileri içeren taslak gelir vergisi beyannamesini alırlar. Daha sonra bu taslak beyanname üzerinde kendi düzeltmelerini yaparlar ve 1 Mayıs itibarıyla başvurularını yaparlar.²⁰

5- SONUÇ

Danimarka, Avrupa Birliği'ne üye ülkeler içerisinde toplam vergi gelirleri bakımından en yüksek gelir vergisi payına sahip ülkelerden bir tanesidir. Danimarka gelir vergisi sistemi artan oranlı bir tarife yapısına sahiptir ve genel olarak kişiler tarafından elde edilen tüm gelirler vergilendirilebilir gelirin hesaplanmasına dâhil edilmektedir.

Danimarka'da yerleşik olan kişiler hem ülke içinde hem de ülke dışında elde ettikleri tüm gelirler üzerinden vergilendirilirken, bireylerin elde ettikleri gelirler dört ana kategoriye ayrılmıştır. Bunlar kişisel gelir, menkul kıymet iradı, hisse senedi gelirleri ve kontrol edilen yabancı kurum kazançlarıdır. Ancak gelir vergisi unsurlarından biri olmakla beraber kontrol edilen yabancı kurum kazançları sadece kurumlar vergisinin hesaplanmasında dikkate alınmaktadır.

KAYNAKÇA

- CFE (Confederation Fiscale Europeenne), Personal Income Tax in Denmark, erişim 2012
- Deloitte International Tax, Denmark Highlights 2012ark
- Eurostat European Commission, **Taxation Trends In The European Union 2011 Edition**, Belgium, 2011
- IBDF, Personal Income Tax System In Denmark,2012
- Skat, Tax in Denmark –An Introduction for New Citizens,2005, erişim 2012,
- Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, signed at Lisbon, 13 December 2007,Official Journal of European Union, 2007/C 306/01
- www.taxinDenmark.com, Personal Income Taxation 2012, erişim 2012

¹⁹ IBDF, Personal Income Tax System In Denmark s: 11

²⁰ IBDF, Personal Income Tax System In Denmark 2012, s: 7